

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prishtinë, më 11 shkurt 2014
Nr.ref.:RK551/14

AKTVENDIM PËR PAPRANUESHMËRI

në

Rastin Nr. KO18/14

Parashtrues

Vesna Mikić dhe 20 deputetë të tjerë të Kuvendit të Republikës së Kosovës

Kërkesë për “[...] interpretim të dispozitave të Kushtetutës së Kosovës lidhur me vendet e rezervuara për përfaqësuesit e komuniteteve që nuk janë shumicë në Kosovë”

GJKATA KUSHTETUESE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS

e përbërë nga:

Enver Hasani, kryetar
Ivan Čukalović, zëvendëskryetar
Robert Carolan, gjyqtar
Altay Suroy, gjyqtar
Almiro Rodrigues, gjyqtar
Snezhana Botusharova, gjyqtare
Kadri Kryeziu, gjyqtar, dhe
Arta Rama-Hajrizi, gjyqtare

Parashtruesi i kërkesës

1. Parashtrues janë: Vesna Mikić, Petar Miletić, Jelena Bontić, Kostić Biserka, Saša Milosavljević, Jasmina Živković, Emilija Ređepi, Albert Kinolli, Danush Ademi, Saša Đokić, Hamza Balje, Milivoje Stojanović, Vesimir Stojanović, Xhevdet Neziraj, Müfera Şinik, Fikrim Damka, Enis Kervan, Boban Todorović, Murselj Haljilji, Etem Arifi dhe Goran Marinković, të gjithë deputetë të Kuvendit të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejshëm: parashtruesit e kërkesës).

Objekti i çështjes

- Objekt i çështjes së kërkesës është kërkesa për “interpretim të dispozitave të Kushtetutës së Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Kushtetuta) lidhur me vendet e rezervuara për përfaqësuesit e komuniteteve që nuk e përbëjnë shumicën në Kosovë”, përkatësisht, nëse “[...] komunitetet kanë të drejtë edhe për një mandat tjetër të vendeve të rezervuara, së bashku me vendet e garantuara, në përputhje me nenin 148, Kapitullin XIV [Dispozitat Transicionale për Kuvendin e Kosovës] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës të datës 15.06.2008, për mandatin e radhës, gjegjësisht për zgjedhjet e ardhshme parlamentare, të cilat do të mbahen në vitin 2014”.

Baza juridike

- Kërkesa bazohet në nenin 113 të Kushtetutës dhe në rregullin 56.2 të Rregullores së punës të Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Rregullorja e punës).

Procedura në Gjykatë

- Më 31 janar 2014, parashtruesit e dorëzuan kërkesën në Gjykatë.
- Më 3 shkurt 2014, kryetari, me Vendimin Nr. GJR. KO18/14, caktoi gjyqtaren Snezhana Botusharova gjyqtare raportuese. Të njëjtën ditë, Kryetari, me Vendimin Nr. KSH. KO18/14 caktoi Kolegjin shqyrtues të përbërë nga gjyqtarët: Altay Suroy (kryesues), Almiro Rodrigues dhe Arta Rama-Hajrizi.
- Më 4 shkurt 2014, Gjykata i njoftoi parashtruesit për regjistrimin e kërkesës dhe e informoi Kuvendin e Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Kuvendi) lidhur me kërkesën.
- Më 10 shkurt 2014, Kolegji shqyrtues e shqyrtoi raportin e gjyqtarit raportues dhe i paraqiti Gjykatës rekomandim për papranueshmërinë e kërkesës.

Deklaratat e parashtruesve

- Parashtruesit kërkojnë nga Gjykata që të interpretojë nëse komunitetet, që nuk janë shumicë në Kosovë, kanë të drejtë të përfitojnë nga sistemi i vendeve të rezervuara edhe një mandat tjetër në Kuvendin e Republikës së Kosovës, përkatësisht mandatin e radhës, për zgjedhjet e ardhshme parlamentare në vitin 2014. Kërkesa e tyre lidhet me nenin 148 të Kapitullit XIV [Dispozitat Transicionale] të Kushtetutës.
- Parashtruesit i referohen nenit 3, paragrafi 2, të Propozimit Gjithëpërfshirës për Marrëveshjen për Statusin e Kosovës, ku thuhet: “Për dy (2) mandatet e para zgjedhore, Kuvendi i Republikës së Kosovës do të ketë njëzet (20) vende të rezervuara për përfaqësim të komuniteteve që nuk janë shumicë në Kosovë në mënyrën si vijon: Dhjetë (10) vende do t’u ndahen partive, koalicioneve, nismave qytetare dhe kandidatëve të pavarur, që janë deklaruar se përfaqësojnë komunitetin Serb të Kosovë, dhe dhjetë (10) vende do t’u ndahen

komuniteteve të tjera si vijon: komunitetit Rom një (1) vend; komunitetit Ashkali një (1) vend; komunitetit Egjiptian një (1) vend; dhe një (1) vend shtesë do t'i jepet komunitetit Rom, Ashkali ose Egjiptian, i cili ka numrin më të madh të votave të përgjithshme; komunitetit Boshnjak tri (3) vende, komunitetit Turk dy (2) vende dhe komuniteti Goran një (1) vend. Çdo vend i fituar përmes zgjedhjeve, do të jetë vend shtesë, përveç dhjetë (10) vendeve të rezervuara që u ndahen përkatësisht komunitetit Serb të Kosovës dhe komuniteteve të tjera”.

10. Parashtruesit, më tej, i referohen nenit 148 [Dispozitat Transicionale për Kuvendin e Kosovës] të Kushtetutës, i cili parasheh: *“Për dy (2) mandatet e para zgjedhore, Kuvendi i Republikës së Kosovës do të ketë njëzet (20) vende të rezervuara për përfaqësim të komuniteteve që nuk janë shumicë në Kosovë në mënyrën si vijon: Dhjetë (10) vende do t'u ndahen partive, koalicioneve, nismave qytetare dhe kandidatëve të pavarur, që janë deklaruar se përfaqësojnë komunitetin Serb të Kosovës, dhe dhjetë (10) vende do t'u ndahen komuniteteve të tjera si vijon: komunitetit Rom një (1) vend; komunitetit Ashkali një (1) vend; komunitetit Egjiptian një (1) vend; dhe një (1) vend shtesë do t'i jepet komunitetit Rom, Ashkali ose Egjiptian, i cili ka numrin më të madh të votave të përgjithshme; komunitetit Boshnjak tri (3) vende, komunitetit Turk dy (2) vende dhe komuniteti Goran një (1) vend. Çdo vend i fituar përmes zgjedhjeve, do të jetë vend shtesë, përveç dhjetë (10) vendeve të rezervuara që u ndahen përkatësisht komunitetit Serb të Kosovës dhe komuniteteve të tjera”.*
11. Në këtë drejtim, parashtruesit pretendojnë se *“Pavarësisht nga pika 1 e këtij neni, mandati ekzistues në kohën e hyrjes në fuqi të kësaj Kushtetute do të konsiderohet si mandati i parë zgjedhor i Kuvendit, në rast se ky mandat zgjat për së paku dy vite nga dita e hyrjes në fuqi të kësaj Kushtetute”. Prandaj, parashtruesit konsiderojnë se “[...] mandati i parë nuk mund të trajtohet si mandat i plotë, sepse në Propozimin Gjithpërfshirës për Marrëveshjen për Statusin e Kosovës thuhet - pas miratimit të Kushtetutës dhe mandati ishte i shkurtuar”.*
12. Përveç kësaj, parashtruesit pretendojnë se *“[...] shkurtimi i mandatit dhe zbatimi retroaktiv është në kundërshtim me të drejtat e njeriut dhe të drejtat e komuniteteve, gjegjësisht që vendimet në përputhje me Kushtetutën dhe Propozimin Gjithpërfshirës për Marrëveshjen për Statusin e Kosovës janë të vlefshme për dy mandate dhe vetëm pas miratimit të Kushtetutës”.*

Pranueshmëria e kërkesës

13. Gjykata vëren se, në mënyrë që të jetë në gjendje të gjykojë kërkesën e parashtruesve, ajo duhet së pari të shqyrtojë nëse parashtruesit i kanë përmbushur kriteret për pranueshmëri, të përcaktuara me Kushtetutë dhe të specifikuar më tej në Ligjin për Gjykatën Kushtetuese dhe në Rregulloren e punës.
14. Në këtë drejtim, Gjykata vlerëson nëse parashtruesit janë palë e autorizuar për dorëzimin e kërkesës përkatëse.
15. Në rastin në fjalë, parashtruesit kërkojnë një interpretim për mënyrën e zbatimit të dispozitave të caktuara të Kushtetutës lidhur me vendet e rezervuara

për përfaqësuesit e komuniteteve që nuk e përbëjnë shumicën në Kosovë. Në veçanti, parashtruesit pyesin nëse komunitetet kanë të drejtë edhe për një mandat të vendeve të rezervuara së bashku me vende të garantuara, në bazë të nenit 148 [Dispozitat Transicionale për Kuvendin e Kosovës] të Kushtetutës për mandatin e ardhshëm në lidhje me zgjedhjet e përgjithshme që do të mbahen gjatë vitit 2014.

16. Në këtë drejtim, Gjykata i referohet nenit 113.1 të Kushtetutës, i cili parasheh: *“Gjykata Kushtetuese vendos vetëm për rastet e ngritura para gjykatës në mënyrë ligjore nga pala e autorizuar”*.
17. Gjykata vëren se parashtruesit kërkojnë një interpretim të zbatueshmërisë së një dispozite kushtetuese lidhur me zgjedhjet e ardhshme parlamentare. Dispozita kushtetuese në fjalë është neni 148 i Dispozitave Transicionale, i cili ishte fshirë nga Kushtetuta e Kosovës me Vendimin e Kuvendit nr. 04-V-436, të 7 shtatorit 2012.
18. Parashtruesit konkretisht pohojnë se neni 148 kishte për qëllim të zbatohet për dy mandate zgjedhore të Kuvendit të Kosovës dhe se mandati i parë zgjedhor nuk duhet të llogaritet si mandat i plotë në kohën e hyrjes në fuqi të Kushtetutës. Në arsyetimin e parashtruesve, kjo do të nënkuptonte se sistemi i vendeve të rezervuara për pjesëtarët e komuniteteve joshumicë, të përfshira në nenin 148, do të vazhdonte të zbatohet pas zgjedhjeve të ardhshme për Kuvendin e Kosovës, të caktuara për vitin 2014. Parashtruesit argumentojnë se, nëse sistemi i vendeve të rezervuara nuk vazhdohet në mandatin e ardhshëm të Kuvendit, kjo do të përbente një shkelje të të drejtave të njeriut të komuniteteve joshumicë. Parashtruesit nuk saktësojnë se cilat të drejta të njeriut do të shkeleshin as se si do të shkeleshin këto të drejta.
19. Ndryshe, mund të kuptohet që parashtruesit kërkojnë një interpretim abstrakt të kuptimit të fshirjes së nenit 148 nga Kushtetuta, përkatësisht se dispozitat e tij në lidhje me zbatueshmërinë e tij për mandatet e Kuvendit në njëfarë mënyre do të kishin mbijetuar fshirjen e këtij neni dhe do të zbatoheshin ende. Megjithatë, edhe në këtë kuptim, kërkesa e parashtruesve për interpretim nuk ka asnjë bazë kushtetuese. Siç kuptohet nga Gjykata, sa i përket kërkesës për interpretim në lidhje me dispozitat e Kushtetutës, nuk ka dispozitë kushtetuese që autorizon deputetët e Kuvendit për të sjellë një kërkesë të tillë në Gjykatë.
20. Gjykata rithekson se, sipas nenit 93 (10) [Kompetencat e Qeverisë] të Kushtetutës, *“Qeveria ka këto kompetenca: mund të referojë çështje kushtetuese në Gjykatën Kushtetuese”*. Për më tepër, në rastin Nr. KO98/11, Gjykata gjeti se *“Sipas nenit 93 (10) të Kushtetutës, Qeveria mund të referojë çështje kushtetuese në Gjykatën Kushtetuese. Nëse çështjet janë çështje kushtetuese, atëherë Qeveria do të jetë palë e autorizuar dhe kërkesa do të jetë e pranueshme”* (Shih rastin KO98/11, Parashtruesi: Qeveria e Republikës së Kosovës, Aktgjykimi i 20 shtatorit 2011).
21. Për më tepër, Gjykata po ashtu rithekson se, në bazë të nenit 84 (9) [Kompetencat e Presidentit] të Kushtetutës, *“Presidenti i Republikës së Kosovës mund të referojë çështje kushtetuese në Gjykatën Kushtetuese”*.

22. Në këtë drejtim, Gjykata vëren se kompetencat e organeve shtetërore kushtetuese duhet të ushtrohen sipas dispozitave të Kushtetutës.
23. Duke pasur parasysh dispozitat e cituara të Kushtetutës, Gjykata konkludon se parashtruesit nuk janë palë e autorizuar për të parashtruar një kërkesë të tillë.
24. Rrjedhimisht, kërkesa e parashtruesve është e papranueshme, në pajtim me nenin 113.1 të Kushtetutës.

PËR KËTO ARSYE

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të nenit 113.1 të Kushtetutës dhe në mbështetje të rregullit 56.2 të Rregullores së punës, më 10 shkurt 2014, njëzëri

VENDOS

- I. TA DEKLAROJË kërkesën të papranueshme;
- II. TUA KUMTOJË këtë vendim palëve;
- III. TA PUBLIKOJË këtë vendim në Gazetën Zyrtare, në përputhje me nenin 20 (4) të Ligjit;
- IV. TË DEKLAROJË se ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Gjyqtarja raportuese

Snezhana Botusharova

Kryetari i Gjykatës Kushtetuese

Prof. dr. Enver Hasani